

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, másfél
íven. ~ Előfizetési ár: egész évre 14 korona, fél-
évre 7 korona. ~ Egyes szám ára 30 fillér. ~

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium;
ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Jövel szent Lélek.

Kitöltöm az én lelkemet minden emberre — monda az Úr — és mi, akik királyi papság népeinek valljuk magunkat, mindnyájan várhatjuk a szent Lélek adományát. Nem reméljük csodálatos jelenések között, zúgó szélnek zendülésében, kettős tűznyelvek alakjában, de meg kell üresítenünk szívünket számára, hogy megtölthesse szent buzgósággal és egyező hittel.

Talán száz esztendőök óta nem volt annyi epedő szem az égre függesztve, mint a mostani válságos időkben. Talán az emberiség egész történetében csak nagyon kevésszer érezték az emberek az általános szomjúságnak, elhagyatottságnak, gyöngeségnek, bizonytalanságnak azt a nyomasztó érzését, mely ránehezedett az apostolok lelkére, midőn Jézust távozni látták közülök s mellyel színültig tele van százezrek lelke most is, mikor látó szemünkkel összeomolni látjuk azt a gyönyörű szép álomvárat, melyet az emberek jóságának, a szeretet előhaladásának, a műveltség békés uralmának, a tanítások megszilárdultságának képzeletéből építettünk. Nem a testi szenvedés, nem az anyagiakban szűkölködés, melyekben van és lesz részünk, nem a hazánk sorsáért aggodás és a legyűretéstől félelem, melytől kegyesen óv bennünket a Gondviselés: hanem az ember szomorú gyarlósága, mellyel elméjének fényességét, tudásának nagyszerűségét, egész bámulatos kulturáját emberfársainak s a kultura pusztítására használja, — borítja el lelkünket olyan fájdalommal, melyet a legfényesebb hadi győzelem sem tud majd eloszlatni.

Ennek meglátása után maradhat-e ember, aki nem érti meg, hogy hasztalan minden tudomány, minden emberi műveltség, minden haladás, — a kegyetlenségnek, a vérengzésre készségnek, a pusztítás nyomorúlt hajlandóságának

eredendő bűnétől nem tud az ember megszabadulni; marad mindvégig vérszomjas, mint a farkas és a kolomp után vesztébe rohanó, mint a birka: — megtisztulást, megnyugovást, tökéletesedést, boldogságot pedig nem remélhet máshonnan, mint az isteni kegyelemtől. Ennek meglátása után nem természetes-e, ha a szokottnál nagyobb áhítattal fohászknak pünköszt ünnepén haretéren levő és itthon maradott testvéreink: Jövel szent Lélek Úr Isten.

*

Az ünnepek elmúltával ül össze egyházkerületünk közgyűlése. Nagy és fontos feladatait most is a felelősség ismeretében és az egyház javának gondos mérlegelésével fogja teljesíteni. Teljes biztosíték erre nemcsak az az alapos kiválasztás, melynek útján alkotó tagjai megbízásukat nyerik, de még inkább a kipróbált vezetés, mellyel a lánglelkű püspök s a már két évtized óta fényoszlopként elővilágító főkurátor bölcsessége s felülmúlhatatlan egyházszeretete irányít.

A gyűlés tárgyai között talán nem lesznek kiemelkedő fontosságúak. Mégis lehetetlen különös érdeklődéssel nem tekinteni minden egyházához ragaszkodó, sőt minden, a magyarságért buzgólkodó embernek a színmagyar egyház legnagyobb alkotó elemének e legfelsőbb gyűlése felé. A magyarság és a reformátusság sorsa, különösen itt a Tiszántúl, annyira összefonott évszázadok alatt, hogy a magyar nemzet minden veszedelme a református egyháznak is, a reformátusságnak minden romlása a magyar nemzeti ügynek is hátramaradása.

Ezekben a nehéz időkben, mikor református magyar vérünk ömlik leghővebben, mikor az alföld, a hajduság és kunság kálvinista magyarjai pusztúlnak orosz és olasz ellenség ellen vívott dicsőséges csatákban, mikor nem ok nélkül az aggodalom, hogy a kereső férfiak szá-

mának megapadása a háború győzelmes befejezte után is súlyos helyzetben hagyja a kálvinista magyarságot, — sokszoros gonddal fordíthatjuk figyelmünket a legnagyobb egyházkerület közgyűlése felé: vajjon a rendes adminisztráció szokásos jó munkája mellett tud-e lélekkel látni a jövőbe, tud-e módot találni olyan berendezkedésekre, melyek a református magyar anyaszentegyházat a bekövetkező súlyos idők megpróbáltatásai között is megvédelmezik?

Emberi bölcsességtől lehet-e ezt várni? A talán ki nem kerülhető veszedelmek irányában lehet-e más kösziklája reménységünknek, mint az Istennek szent Lelke?

Jövel szent Lélek!

*

Az egyházkerületi gyűlés első napján lelkészszentelés is lesz. Nagy számmal jelennek meg az ifjú Timótheusok, az egyház régi, egyszerű szokása szerint alázatos esküvel ígérni, hogy elszánták magukat a Krisztus szolgálatára.

Gyönyörűséges iga — szoktuk mondani — és a szép szólamnál mindig a gyönyörűségesre tesszük a hangsúlyt. Pedig nehéz iga a Krisztus

igája és ember legyen, aki meg nem roppan alatta. Igen magas a mérték, melyet az Úr meghatározott; káprázatosan szép az eszmény, melyet elénkbe állított: ő maga, az ő maga példája. Lelkiismeretes ember soha meg nem nyughatik ez eszmény kergetésében és még sem csügged el, látván, hogy sohasem éri el a magas mértéket. A jó pap holtig tanul — nemcsak prédikációt és nemcsak tudományt, de holtig tanul emberszeretetet és keresztyénséget, istenimádást és Krisztus követést is.

Szomorú szolga az olyan, aki meg van elégedve magával s azt hiszi, hogy bérlevelében megírottakat teljesítvén, eleget tett az ő Urának. A jó szolga, a hű szolga jobban, mint bárhol a világon, a lelkészi pályán érezi az *ars longa vita brevis* súlyos igazságát.

Egyházi életünk, sőt: egyházunk élete attól függ, hogy mennyire vannak köteleességük ismeretének magaslatán álló lelkipásztoraink. Irtózatossá a felelősség, ami a magyar református lelkipásztor vállait terheli: ha köteleességét elhanyagolja, Isten előtt felelni kell nemcsak annyi elzúllott lélekért, de az aláesott, a meggyöngített református egyházért s az ezzel súlyosan sebesített, megsorvasztott magyarságért.

Tárca

Pünkösti harangszó.

*Pünkösti harangszó,
De bús a kongásod,
Nem ilyen volt máskor
A hívogatásod.*

*Piros pünkösti napja,
De fekete lettél.
Nem örömvirágot,
Bánatot termettél.*

*Piros pünkösti napja,
Mért vagy ilyen gyászos?
A mosolygásod is
Mért olyan halálos?*

*Soha ilyen ünnep
Nem volt a világon,
Ennyi piros harmat
A halálvirágon.*

*Piros pünkösti napja,
Mosolyogj ránk újra.
Nézd, a hegedűnknek
Elszakadt a húrja.*

*Sosem lesz már többé
Vidámabb az arcunk?
Derültebb a lelkünk,
Biztatóbb a harcunk?*

*Pünkösti harangszó,
Szállj el messze földre,
Hol a hős alélva
Omlik a göröngyre.*

*Biztató szavadra
Ébredjen a tábor,
Hogyha kész a lélek:
Győzhellen a bátor.*

*Szállj a hősök sírja
Csöndes éjjelére.
Lángoljon az égig
Lelkek ébredése.*

*S — pünkösti harangszó,
Mire vissza várunk:
A kicsinyhitűnek
Nem lesz helye nálunk.*

BAJA MIHÁLY.

Ezekről a gyarló, esendő emberektől, kiknek bizony nevelését is sokszor elhanyagoljuk, kiket az érdemelnél sokkal csekélyebb megbecsülésben, sokkal szomorúbb anyagi ellátásban részesítünk, várhatjuk az önfeláldozásnak azt a munkáját, mely nélkül sorsunk meg van pecsételve? Lehet másban reménységünk, mint a hatalmas Istenben?

Jövel szent Lélek Úr Isten!

Egyház

A békésbánati református egyházmegye közgyűlése.

— A bánati misszió teljes kiépítése. —

A világ nagy átalakulása, új korszaka most vajdik a véres idők titokzatos méhében. A vezetőkre ez időben nagy feladat vár és nagy felelősség, kötelesség hárul; az, hogy a rájuk bízott intézményeket ne készületlenül, sőt ellenkezőleg mindenekben és mindenekre felkészülten találja az átalakulást hozó jövő.

Szerencsés minden intézmény, melynek kormánya élén gondviselelő vezetői vannak.

Ilven szerencsés a nagy Békésbánát.

Minden tömjénezést kizáróan s mindnyájunk büszke elismerését kivívóan domborodott ki vezetőink bölcs előrelátása a háborús időkben, ez időben tartott gyűléseinken: de kiváltképpen az idei április 12—13-án tartott legutóbbi gyűlésünkön az elnöki megnyitó beszédben és előterjesztésekben. — A folyó kormányzati és beléleti ügyek tömegéből, — melyben pedig pár nagy gyülekezetünk életének komoly aggályt kéltő jelenségei, ügyei a közgyűlési és bírósági tárgyalásokon keresztül eleitől végig foglalkoztatták gyűlésünket, — fölemelően magasodott ki elnökségünknek bölcsessége, jóakarata, nagy cél szolgálataiban jogos szigora, terveknek, eszméknek tettekre érlelését biztosító buzgalma, akaratereje. Ezeknek nem múló hatása ott fog világítani, jótékonyan hatni a lelkekben még a jövő gyűléseinken is.

Az esperesi megnyitó imádság, a gondnoki megnyitó beszéd az idők messze kilátást, jövőbe tekintést nyújtó magasztalásról látja a jövő követelményeit, a minden lelki erőt tevékenységre hívó és váró küzdelmet, a küzdelem széles mezejét; a reménység szavával, de egyben az elkötelezés erejével is — szól a munkásokhoz: a gyülekezeti vezetőkhez, tagokhoz, hogy ki-ki amiben hivatott, lélek szerint teljesítse kötelességét.

Az egyházépítés nagy munkamezején a bánati misszió alkotja a békésbánati egyházmegye egyik nagy feladatát.

E lap 14-dik számában „A Bánatról” című cikkemben már ismertettem a délvidéki egyházszerzők múltját, részben jelenét is; ismertettem elnökségünknek erre vonatkozó 1913. évi előterjesztésében foglalt tervezetét, mely 12 új egyház szervezését vette munkába.

A lefolyt 3 év alatt a 12 egyház közül 6 egyházban már befejezést nyert a szervezési munka. Ez

új egyházak a nagyobb helyeken, a nagyobb számban élő reformátusok körében alakultak (Versecz, Kevevára, Nagyszentmiklós, Karánsebes, Nagyszered, Módoscsávos). Ez volt az elnökségi program első része. A program második része, a jövő feladata lesz a tulajdonképeni misszió területeken állandó missziói központok, anyaegyházak létesítése, hogy így „az egész Délvidék behálózta legyen betölthessék az új egyházak s velük egyházmegyénk magasztos hivatásukat, amellyel a magyar református egyetemes egyháznak és a magyar nemzetnek tartozunk”.

Az elnökségi újabb tervezet az előbbire hivatkozással a délvidéki nemzetiségeknek a közben kitört háborúban tanúsított viselkedésével beigazolván látja a bánati református (magyar) misszió égető szükségességét, haladéktalan teljes kiépítését, midőn így vezeti be újabb elaborátumát:

„Mikor még a békekorszak idői voltak, mikor még csak szállongó hírek hallatszottak az ott lenni jólétet, sokféle előnyt élvező nemzetiségeknek a magyarság és hazánk ellen itt-ott megnyilatkozó titkos és nyilvános törekvéseiről, mikor még alig lehetett nyíltan számot vetni azzal, hogy a Balkán államok határán a nemzetiségek és ezek céljait szolgáló felekezetek milyen fondorkodó, sőt romboló erőt képviselnek: — mi már felismertük a délvidéken szétszórva élő, hitének, magyarságának megtartásáért küzdő reformátusság nehéz helyzetét. De tudtuk azt is, hogy jelentékeny részben ennek a hivatása, feladata lesz, hogy Magyarországnak e gazdag, de idegen nemzetiségektől ellepelt vidékeit igazán magyarok földjévé, magyar állameszme s magyar hazaszeretetet áldott te-reivé tegye.

E tudatban már akkor szükségesnek s nem csupán egyházi, de még inkább magyar nemzeti szempontból kötelességünknek tartottuk munkába venni jövődjének fejlesztését, biztosítását.

A csakhamar elkövetkezett rémes idők, — miknek kezdete istentelen orgyilkosság volt, folytatása százerek máig tartó öldöklése, — nemcsak a szomszédos államok és nemzetek ellenséges érzéséről győzhettek meg, de szomorú bizonyosságot szolgáltatott arról is, hogy a hazánkban élő s annak áldásait élvező itteni nemzetiségek is készek az árulásra.

Maga ez a tényállás is, de még inkább az igaz magyarságnak éppen e nehéz időkben szokszorosán beigazolt megbízhatósága, hűsége, minden áldozatra készsége csak újabb ösztönzésül szolgálhatnak arra, hogy ezt a magyarságot fejlesszük, erősítsük, mindennél e hazában, de kétszeresen ott a végeken, ahol éppen ennek tömörítésével lehet erőssé tenni az ellen-ség földjeivel határos tereket, e tüzfészkeket.

Ez készlet most is, hogy újra felhívjuk a figyelmet, kérjük az egyházi és állami hatóságok folytatólagos segédelmét a fennemlített előterjesztésünkben foglaltak megvalósítására”.

Majd az eddigi alakulások folytán előállott mai helyzetet ismerteti:

„Torontál vármegyében 8, Krassószörény megyében 8, Temes megyében 9 anyaegyházunk van, összesen tehát 25. E 25 egyházhoz tartozik s 25 lelkész gondozása alatt áll a 3 vármegye 800 községe.

Temes megye területén 11,135, Torontál megyén 12,549, Krassószörény megyében 10,400, összesen 34,084 református lélek él. Közülök anyaegyházban lakik, tehát közvetlen lelki gondozás alatt

van Temes megye 9 egyházában 8380, Torontál megye 8 egyházában 9358, Krassószőrény megye 8 egyházában 7287, tehát összesen 25,025. A többi 775 helységben tehát még mindig 9059 magyar református él elszórva.

Ezek érdekében szükséges folytatni az egyházalakításokat.

Az előbbi tervünk szerint még megalakításra várnak a következő egyházak:

I. Krassószőrény vármegyében: 1. Oravicabánya, 2. Orsova, 3. Vásáros, 4. Bégamonostor. — II. Torontál vármegyében: 5. Antalfa, 6. Törökkanizsa.

Hangsúlyoznunk kell azt is, hogy ez egyházak közül egy sem egy város vagy község, hanem mindenik egész körzet reformátusságának lelkigondozására alakítottak.

Lelkünk meggyőződése, hogy az egyetemes magyar református egyház és annak minden hatósága egyházi szempontból velünk együtt szükségesnek tartja s nagy örömmel veszi és munkálja ezen egyházak alapítását s ha hiveink — ami kétségtelenül várható — elvállalják a törvényben előirt adózást s meghozzák áldozataikat, nincs akadálya, hogy az Egyh. Törvények III. t.-c. 12. §-a alapján biztosítottassék ez új egyházak élet- és fejlődésképesége.

A másik kérdés azután, hogy a magyar államkormány, illetve a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium elismeri-e ez alakítandó egyházakban az egyházi hatóságok előterjesztése alapján az új lelkészi állások szervezésének szükségessége és indokolt voltát s ez alapon az 1898. évi XIV. t.-c. 2. §. 2. bekezdés és az 1909. évi XVI. t.-c. 2. §. 3. bekezdés szerint a lelkészi jövedelem-kiegészítést megadja-e?"

Számszerű adatokkal mutatja ki az előterjesztés, hogy a bánáti 800 községben lakó 34,084 református lélek egyházi élete a magyar állam részéről e címen összesen 17,885 kor. 06 fillért igényelne s így ott a végvidéken egy-egy magyar református hívő lelki gondozása évenként 52 fillérbe kerülne a magyar államnak.

„Annyiszor hangzott fel — mondja az előterjesztés — e rémséges háború folyamán a magyarság hősiességének és hősiességének, küzdelmeinek és áldozatainak elismerése, annyian hullottak el megtartásért e hazának, hogy ma már gondolni sem szabad arra, hogy a magyar állam 34,084 magyar reformátusnak ott, a háborús terek határán való megtartásánál, a jobb jövőjének alapját képező hitéletre tömörítésénél egy ily kicsiny összeggel fukarkodjék... Hiszen akkor miért lelkesedtek, küzdtek volna hősi fiaink? Hogy nézne vissza a harcban elesettek lelke az általuk megvédett hazára, ha itt kicsinyes szempontokból mérlegeltetnének a magyarság megtartásának, jövőjének kérdései?"

Nincs módunkban számszerű adatokra hivatkozni, nem is akarunk részletesen beszélni arról, hogy az ugyanezen vármegye területén élő és sok tekintetben megbízhatatlan, nem egyszer ellenünk fondorkodó ellenségeinkkel összejátszó görög keletiek lelki gondozására ugyane címen milyen összeg adatik ki az állampénztárból? De azt már tudjuk, hogy állami fizetéskiegészítést élvező papjaik közül sok van — mint gyanús ember — hivatása helyéről ma-

gyar vidékre internálva, nem egy került mint bűnös börtönbe, vagy épen mint hazaáruló bitófára!

Ezzel szemben a mi színmagyar reformátusságunk mindenütt, ahol otthont lelt, ahol magyar református egyházhoz csatoltatott s lelki szükségeiben el látást talált, mindenütt magyar maradt, — tündökölve megbízhatóságával, hazaszeretetével, — mint a magyar állameszme erőssége, a nemzetiségi terjeszkedés és fondorkodás erős gátja. Pedig mennyit kellett vívódnia ott a nemzetiségek tengerében!

És ki tagadhatná, hogy azok a szegény, igénytelen református papok, tanítók, az egyházak vénei és előjárói mindenütt tisztos örüllői a magyarság érdekeinek, megbízható munkásai a magyarság megtartásának, tömörítésének, fejlődésének s lelkesedéssel, önfeláldozással készek munkálni annak ügyeit? — Nemde eltörpül e kérdésnél az a kicsiny anyagi áldozat, amit a nagy célra s annak munkáira kell fordítani a magyar államnak?... hogy Magyarország Délvidéke a Krisztus lelkének magyar nyelven hangzó igéivel és a magyarság jobb jövőjét biztosító igaz magyar szellemmel betelje!"

Megcáfolhatatlanul indokolja meg azután az elaborátum azt, hogy a lelkészi állások szükségességének az államtól való elismerése jogosan kérhető és várható. Hogy ez állami támogatás kieszközléséhez egyházi főhatóságaink legmesszebb menő jóindulata nem hiányzik, e tekintetben minden kétség kizártnak mondható.

Ime az egykor szétszórt csontokból megépülő magyar Bánátnak a jövő nagy feladataiért az egyházunk és hazánk jobb jövőjéért vívódó lelkekben megálmodott, de — meggyőződésünk szerint — nem álomnak maradó, hanem megtestesülő valóságunk eljegyzett képe a hatalmas elnökségi előterjesztésben. Megvalósítására ráteszi életét az a két férfiú, akik ma a Békésbánát kormánya élén biztos kezekkel vezetik a Délvidék magyar reformátusságának élet-hajóját. Rá kell tenni életüket mindazoknak, akiket hazánk szebb jövőjének egyik drága biztosítékát vívó hajó boldog révbe jutására hivatali állásuk, hitük, hazaszeretetük elkötelez. El a ma és jövő emberének! Mert mint az elnöki megnyitó beszéd is ide célozva hangsúlyozza: „ha az újabb egyházalakítások, illetve missziói központok létesítése ténnyé fog válni: még nem végeztük el a magunk dolgát. Nekünk, illetőleg a jövő generációnak nagy feladatai lesznek a tekintetben, hogy ezeket az öröhelyeket fenntartsák, megerősítsék; templomot, lelkészlakot és — ahol szerveztetik — az iskolát megépítsék és az új egyházaknak a jövőjét biztosítsák”.

Felekezeti iskola! Enélkül igen-igen nehéz lesz az új egyházak hivatásának betöltése. Nem csupán a magam véleménye ez: de a már megalakított új egyházakban működő lelkészek hangoztatják. Kezdenek hát hozzá egyházunknak ez ott valóban veteményes kertjeinek megteremtéséhez, már a kezdetnél.

Az elnökségi előterjesztés méltó előadóra talált a bánáti misszió gyakorlati mesterében, Fekete Gyulában. Ha nem zárna ki gyűlési jelentésem terjedelmessége: valóban megérdemelné, hogy egész szövegében itt álljon az a tárgy szeretet melegével, magával ragadó lelkesedésével írt, előadott és közgyűlésünk kitoró helyeslésével elfogadott határozati javaslat,

amellyel ő az elaborátumot a tárgyalási asztalra helyezte. Bizonyára a magasabb fórumok színe előtt is ugyanazt a hatást és meggyőződést váltja az ki, mint itthon a mi lelkünkben.

Ha közgyűlésünk első napján a bánati nagy műföltti gyönyör hatása alatt hagytuk el a tárgyalási termet: annál fájóbb érzéseket kellett bennünk a második nap, amikor az egyes egyházak kormányzati és felebbezett ügyei foglalkoztatták gyűlésünket.

Hódmezővásárhely közel egy külön gyűlésre valóval szolgált. Békés és Nagymajláth a bíróságnak adtak a késő estébe benyuló anyagot. E két egyházunkban a viszályok tengeri kígyója még mindig fenntartja fejét. Nagymajláthon Kálnay Albert tanító hívja ki maga ellen az igazságszolgáltatás megtorlását, miután annak javító hatása nem akar rajta megtetszeni. Békésen egyik volt káplánt kísért el a harc-térre a fegyelmi idéző; meg egyik többszörös fegyelmit megért tanítónő ellen kellett tartani újabb tárgyalást. Aldatlan viszályok kellemetlen gyümölcsei ezek!

Újabbán Hódmezővásárhelynek közgyűlésünk előtt már ismert felebbezői is teljes, bővített zenekarral vonultak föl. Hét felebbező kereste a közgyűlésnél az egyház vélt (?) igazát; többje becsületsértő, meggyanúsító, rágalmozó és az igazságkeresés komolyságával össze nem férő hangon, melyből mindjárt az első soroknál előtérbe lép a személyek elleni harc fésületlen modora, ami egy pár fegyelmi is szolgáltatott okot.

Szinte megfoghatatlan, hogy ebben a fejlődés minden kellékével bíró békésbánati Románkban senki és semmi nem szent bizonyos s nem egészséges áramlat előtt.

Ezekre a megnyugtatóknak nem tekinthető jelenségekre rá is mutatott gondnokunk megnyitó beszédében, kérve az egyházak előljáráseit, mint az összes egyházak vezetőségeit, hogy gondoljanak a jelen idők súlyos voltára; igyekezzenek a bajokat, félreértéseket, — amelyek az egyházak belbékéjét is feldulhatják — eloszlatni, hogy szépen és ékesen folyjanak ott az ügyek, ahol hivatva vannak jó példával előljárni.

Egyéb ügyek nagyobb emótiót nem váltottak ki. Örvedetes, hogy egyházaink úgy számadási, mint költségvetési rendjének ügye szépen kialakult.

Mi sorsban részesül az épen a mai idők keretébe be nem illeszhető, sok szükségtelen munka kilátásba helyezésével terhelt „Családkönyv”-tervezet, közele sen eldől a kerületen. Egyházmegyénk nem fogadta el.

Nem hagyható szó nélkül, hogy a közgyűlést megelőző napon tartott egyházmegyei lelkészértekezleti gyűlésnek több érdekes, Tereh Gyula lelkész által felvetett tárgya volt, melyekkel külön cikkben is lehetne foglalkozni; talán akad annak is majd megírója. Referádám e részében Szabolcska Mihályról kell megemlékezni, aki „Szívem szerint” című új kötetének gyöngyeivel első kézből kedveskedett nekünk, hálás közönségnek felolvasásában.

Diakon.

Iskola

Ujabb pár szó a református polgári leányiskoláról.

Május 28-án, vasárnap délután, ez időszak utolsó vallásos-estélye volt a Kossuth-utcai templomban. Uray Sándor lelkész, ez estélyek megszervezője és igazi lelke, ez alkalommal egy esztendő belmissziói munkásságáról és annak eredményéről számolt be.

E beszámoló során szó esett a „Dóczy leánynevelő-intézet”-ről is, annyiban, hogy növendékeinek száma arányba állított a „Svetits-intézet”-be járó református növendékek számával. (Az előbbiben átlag 650. az utóbbiban 300 a református növendékek száma.) A templomot zsúfolásig megtöltő közönség bizonyára megértette ez arány megdöbbentő voltát és a lelkes szónokkal együtt érezte, hogy itt is kell a „belmisszió”. Kellene a református szülőknek igazi protestáns meggyőződése és erős hite, — melynek hiánya okozza azt, hogy gyermekeiket más felekezet iskolájába járatják. Bizony, igaza van a nagytiszteletű úrnak! Tíz év múlva kell megfigyelni ezt az ott nevelkedő nemzedéket; az áttérések és reversálisok számából majd akkor szomorú okulást lehet méríteni!

De vajjon csak a szülők hitbéli közönyének tulajdonítható-e ez a jelenség (azonkívül, hogy a „Dóczy-intézet” nem tud több növendéket befogadni), vagy mélyebb oka „is” van annak, amiről már oly sokszor volt alkalmunk elmélkedni?

Vajjon nem találjuk-e meg a dolog legtermészetesebb magyarázatát abban, hogy a helybeli katolikusoknak — anyagi előnyeik mellett — a nagyközönséget s annak érdekeit jobban szolgáló iskola-típusuk van? Van *polgári leányiskolájuk*, mely *olcsóbb*, egyszerűbb és nagyobb létszámot enged meg osztályonként, mint a felsőbb leányiskola. A helybeli római katolikus polgári iskolába felvesznek osztályonként 70—80 növendéket; a felsőbb leányiskola szervezete „legfennebb 40-et engedélyez”. A polgári iskola alacsonyabb tandíjjal dolgozik; a felsőbb leányiskola — bár még most is olcsóbb az állam hasonló jellegű iskoláinál — legújabbán is kénytelen volt a tandíjat emelni, hogy a magasabb kivánalmakkal járó igényeket kielégíthesse. Így tandíja is magasabb a helybeli polgári leányiskola tandíjánál. S a nagyközönség első helyen ezt mérlegeli. Ott kevesebbet kell fizetni; kedvezmény is több van; a tanulás sem olyan intenzív; a francia nyelvvél sem „kinoz-zák” a szegény kis leánykát; a felsőbb leányiskolában többet „kell” fizetni; franciát is „kell” tanulni; úgy mondják, hogy a „kitünő”-t is gyéribben osztogatják, sőt néha még meg is buktatják azt a növendéket, aki nem üti a mértéket, — mi következik

ebből? Oda viszik a gyermeket, hol több anyagi előny kínálkozik, vagy szellemi „könnyebbség”. Az is valószínű, hogy 100 eset közül 99-ben (a közönyösöket értve) eszébe sem jut a szülőknek, hogy az iskola megválasztásánál „álljon a vallás a mérlegen!” Nem így gondolkoznak: „ha drágább is, ha nehezebb is, de református iskola; az én felekezetem iskolája s hitemért, vallásomért meghozom azt a kis anyagi áldozatot”. Kevesen gondolkoznak így. De bizonyosan annál többen döbrentek meg és estek gondolkozóba, mikor egyik helybeli napilap múlt vasárnapi számában vastag betűkkel nyomva olvashatták a presbiterium legutóbbi ülésének referációjából kivéve, mint főcímet: „*Tandijemelés a református felsőbb leányiskolában*”.

A nagyközönség nem láthat a dolgok mélyére és meg sem gondolja, hogy a felsőbb leányiskola magasabb fokú iskola, mint a polgári. A nagy többség csak az általánosban mozog, a meglévő viszonyokat hasonlítja össze s ebből az összehasonlításból — lehet, hogy a vastag betűkkel hirdetett tandijemelések is ilyesvalami volt a célja — újból csak a római katolikus polgári iskola előnyeit látja.

Hihető, hogy magát a református felsőbb leányiskolát, vagy annak nevelési, tanítási rendszerét senki sem okolja a tényekért. Mert sokan tudják — és tudják meg még többen, — hogy tantermei most is zsúfolva vannak, pedig alsó osztályai párhuzamosak. A kormányképviselő minden évben tiltakozik a nagy létszám ellen és hangoztatja, hogy a felsőbb leányiskola nem tömegiskola, hanem az intelligens középosztály iskolája. „Vegyes”-nek találja a társaságot és bámulja, hogy az igazgatóság felsőbb leányiskolába nem való elemeket is felvesz az iskolába.

De hisz az igazgatóság a felekezeti érdekeket is szolgálni akarja és minden növendékért fáj a szíve, kit a tandíjkezdmény teljes hiánya miatt kénytelen elbocsátani!

A felsőbb leányiskola nem hibás, de nem is segíthet a bajon: az teljesíti a maga szép hivatását, arra szükség van, kivált most, hogy a leánygimnázium is oly szépen sarjadt ki belőle, de *Debreczenben szükség van református polgári leányiskolára is!* Annak megalkotása a legégetőbb és elodázhatatlan felekezeti kérdés. Ezt érzi és tudja ma mindenki, legjobban a felsőbb leányiskola fenntartó-testülete, mely a múlt héten bizottságot is küldött ki e kérdés megoldására. A bizottság tagjai: Dicsőfi József lelkészelnök elnöklésével: Dóczy Imre, Juhász Ignác, dr. Kun Béla, Juhász Nagy Sándor, Nagy Gyula, Rábold Gusztáv és alulírott.

Megnyughatunk benne, hogy a bizottság meg fogja oldani a kérdést. Nem máról-holnapra ugyan, mert az új iskola szervezése, anyagi alapjainak, helyiségeinek megteremtése nem lesz könnyű dolog a

mai súlyos pénzügyi helyzetben, — de meg fogja oldani, mihelyt lehet, annyival inkább, mert biztos lehet benne, hogy az egyháznak most is segítségére fog sietni a Tiszántúli egyházkerület és Debreczen város, mint ahogyan segítségére volt még mindig, mikor a leánynevelő-intézet újabb, meg újabb alakulatait kellett támogatni, — legutóbb például a leánygimnáziumot.

A megalapítandó polgári leányiskola a felsőbb leányiskolán is segíteni fog azon rétegek befogadásával, melyek nem érzik szükségét a felsőbb leányiskola által nyújtott magasabb és szélesebbkörű tudás megszerzésének. Jó szolgálatot fog tenni a református polgári társadalomnak, mely olcsóbb tandíj és sok tandíjkezdményes hely mellett megszerezheti a szükséges műveltséget.

S hogy aztán az iskola felvirágozzék és feleslegessé tegye a más felekezeti iskoláját, ahhoz csakugyan híthőség és a vallásunkhoz való törhetlen ragaszkodás szükséges. Ezen erények öntudatosá tételére és nevelésére van hivatva a belmisszió, mely a vezető lelkész úr beszámolójának tanúsága szerint nagy és szép eredményeket mutatott fel most is.

Debreczen, 1916 május hó 29-én.

Koncz Aurélné,

felsőbb leányiskolai
és leánygimnáziumi igazgató.

Közélet

A családkönyvekről.

A tiszántúli református egyházkerület, már eddig is foglalkozott s közelebbről ismét foglalkozik, közgyűlése alkalmával, a „Családkönyvek” ügyével, épen azért alkalomszerűnek vélem e tárgyra vonatkozó, szerény nézetemnek kifejezést adni a következőkben: Tekintettel arra, hogy én több mint 30 évvel ezelőtt tényleg vezettem „Családkönyv”-et, arra a tapasztalatra jutottam, hogy az nagy hasznomra vált a „Családi értesítők” kiállításánál, valamint a tekintetben, hogy a vele való gyakori foglalkozás megkönnyítette az egyes családok s családtagok szám- és névszerinti megismerését. De egyszersmind kétségtelen bizonyosságot szereztem arról, hogy ez előnyök csak akkor vannak meg ezzel kapcsolatban, ha „nap-nap után” a legnagyobb szorgalommal és pontossággal állandóan foglalkozik azzal az ember s arra törekszik, hogy „emberileg szólva” *tökéletes és teljesen adathű* legyen folytonosan a „Családkönyv”.

Ilyen „Családkönyv” szükségéről én azon időben, saját tapasztalatom útján is, meggyőződtem s hálás elismeréssel adóztam hivatali elődömnök, ki, mint minden tekintetben kitűnő, szorgalmas lelkész, hivatali örökségül hagyta reám az általa nagy gondal és nem kevés fáradsággal egybeállított „Család-

könyvet“ s reám csak azon, már sokkal könnyebb, de azért szintén fontos, feladat várt, hogy az ő nyomdokain haladjak szorgalmasan, lelkiismeretes pontossággal...

Ez elmondottakból bizonyára arra a következtetésre jutnak ez igénytelen soraimnak olvasói, hogy én ma is *szükségesnek*, feltétlenül *nélkülözhetetlennek* tartom azt, hogy köteleztessenek a lelkészek „Családkönyvek“ készítésére s állandó, pontos vezetésére...

Ámde, mielőtt e kérdésben meggyőződésemet nyilvánítanám, legyen szabad lehető röviden reá mutatnom arra, hogy:

1. Miként készítendők a „Családkönyv“-ek?
2. Mi módon lehetnek azok valóban szükségesek és lehetőleg tökéletesek?

A készítésnek egyik — könnyebb — módja a kéznél fekvő egyházi anyakönyvek s egyházi adókönyvek és a betűsorosok nyomán állítani egybe azt; másik módja a — sokkal fáradságosabb — házankénti feljárása s összeírása a családoknak, de az adatok hűsége szempontjából, még ez esetben sem mellőzhető az imént jelzett okmányok felhasználása.

Azonban e két mód bármelyikét, illetve mindkettőjét igénybe vett fáradságának gyümölese, a „Családkönyv“, még akkor is nagyon távol maradna a tökéletességtől, ha mindezekhez hozzá nem járulna, — mint feltétlenül szükséges kiegészítő eszköz, — az állami anyakönyvekkel egybehasonlítás, még pedig folytonosan, úgy szólván naponként; ami ezidő szerint kivihetetlen, de még ha köteleztetnének az állami anyakönyvvezetők arra, hogy rendelkezésünkre bocsássák mindig és állandóan anyakönyveiket, akkor is szerfelett sok nehézséggel járna s alig hiszem, hogy teljesen kivihető, célravezető lehetne. Úgyde, — ha e téren is „mindenek ékesen és jó renddel“ lennének, — még akkor is országszerte mindenütt, városokban és községekben egyaránt: „bejelentő“ és „kijelentő“ hivatalok szervezésére s ezektől állandó adatszerzés lehetőségére lenne szükségünk. Sőt mindezekon kívül az országos népszámlálási adatok is rendelkezésünkre bocsátandók lennének!...

Feltéve, — de meg nem engedve, — hogy minden ezen általam jelzett adatforrások azonnal s mindig, állandóan a lelkészek rendelkezése alatt állanak s lehetnének, még akkor is egy 20,000 református lelket számláló egyházi „Családkönyv“ korrekt, teljesen használható, megbízható módon egybeállítása oly nagy feladat, hogy annak megoldására egy, a dologhoz értő, munkabíró, szorgalmas, gyorsan dolgozni tudó és kész ember testi és szellemi ereje, legkisebb számításal is, pár évre teljesen igénybe volna véve, úgy annyira, hogy azonkívül semmi egyéb nem volna ideje és ereje... Nagyobb gyülekezeteinkben

a folytonos vezetése az előforduló változásoknak szintén teljesen lekötne egy embert...

Most már felteszem a kérdést: „Végezetre mi haszon lenne mind ebből?“... Felelet ez: „Vajmi kevés!“... S e kevés haszon nagyon is aránytalan lenne ahhoz a nagy — és állandó — fáradsághoz mérten s a reá fordított papir- és időhöz viszonyítva.

Ezek után csak annyit mondok még:

Hogy most, mikor már anyakönyveink újabb adatai nem közhitelűek s csak egyházi szempontból bírnak értékkel; mikor családi értesítők ezután nem lelkészek által fognak kiállítani: én teljesen feleslegesnek, indokolatlannak, szükségtelennek tartom, hogy a lelkészek „Családkönyv“ szerkesztésére, folytonos vezetésére köteleztessenek!...

Egyébként: „Videant consules!“

Dombi Lajos.

Irodalmi szemle

Debreczeni és Sárospataki papok a reformáció századában. A reformáció négyszázados emlékére írta S. Szabó József, a debreczeni református kollégium tanára. 51 lap, ára 1 kor. 20 fill. Hegedüs és Sándor kiadása. A fáradhatatlanul munkás és buzgó szerző e munkájához legnagyobb részt Debreczen levéltára, a város rendkívül becses, régi jegyzőkönyveivel szolgáltatták az anyagot. Sajnos, hogy az 1557—1563. és az 1577—1585. évekről szóló jegyzőkönyvek megsemmisültek és így az azon korszakból e tárgyra vonatkozó adatok nem állhattak az író rendelkezésére. A források gondos tanulmányozása nyomán készült munka tárgyyszerű bevezetés kapcsán tárgyalja az első szakaszban a reformáció századabeli debreczeni papok alkalmazásának, működésének körülményeit és hatását, rávetítvén egy-egy fényugárt Debreczen egyházi története amaz időszakának még meglehetősen homályos és zavaros képére, kezdve a katolikus korszakban Ambrus plebánoson (1502—1527), a protestáns korszakban pedig Bálint papon (1547 előtt) és végezve Szilvásújfalvi Anderkó Imrén (1599—1607), míg a második szakaszban az ugyanazon századbeli sárospataki papok munkásságáról szól, bemutatván a Palóczy Antal és Perényi Péter udvari papjainak és az 1599-ig működött parochus lelkészeknek életére és cselekedeteire vonatkozólag felkutatott adalékokat. — A közismert nevű és termékeny szerző igazi tárgyszeretettel dolgozta föl a levéltári akták adatait, mindamellettt szerényen maga megjegyzi, hogy p. o. a 16. századbeli pataki lelkészek névsorának összeállítása, noha jóval teljesebb, mint az eddigiek, mégis fogyatékosnak mondható. Ám, ha pár kérdésre feleletet adhatott s a múlt néhány, homályos pontját megvilágosíthatta, fárad-

sága meg van jutalmazva. E jutalmat bizonyára meg is nyeri úgy azon a helyen, ahol őt feledhetetlen szeretettel és gonddal nevelték, mint ott, ahol alkalma nyílt arra, hogy Istentől nyert talentomát gyümölcsöztethesse. Ajánljuk e tanulmányt az érdeklődők figyelmébe.

A Debreczeni Lelkészi Tár folyó évi május havi ötödik száma, mint az előző négy, szintén megfelel a vállalathoz fűződő várakozásnak, ami mindenestre örvendetes jelenség egyházi irodalmunk szempontjából. A Theologiai Éresítő című részben dr. D a x e r György folytatja és befejezi az újszövetségi exegesis, bibliai theologia és Jézus élete irodalmáról s problémáiról szóló értekezését, elhagyván ezúttal az angol s más nyelvű bibliai theologiai jellegű monografiák méltatását. Dr. V a r g a Zsigmond az ótestamentomi bevezetést, szövegkritika és archaeologia irodalmáról és problémáiról szóló alapos tanulmányának kezdetét közli, felkeltvén az érdeklődést a tétel folytatólagos előterjesztése és befejezése iránt. A Beszéd és imádságok írói: Andrassy Kálmán bűji, dr. Gönczi Lajos gyulafehérvári, Kiss Albert ároktói, Kis József pápai, Szabó Bálint hetesi református lelkészek, S. Szabó József főgimnáziumi tanár és Wagner György pozsonyi evangélikus segédlelkész. Mindnyájan értékes dolgozatokat tettek közzé. A sensu stricto nevezett Értekezések rendén olvasható dr. Kun Béla „Világi papok” című fejtegetése, melyet a tudós szerző a debreczeni protestáns irodalmi kör 1916. évi április 8-án tartott népes estélyén adott elő. Ez a méltán általános figyelemre érdemes és gondos meglátásra alkalmas, korszerű értekezés, mint a jelzett kör hivatalos organumának 2. száma, külön kiadványkép is megjelent és 50 fillérért megszerezhető Hegedüs és Sándor könyvkiadóhivatalában.

Huszonötévi Lelkészkedés munkái, küzdelmei. Az 1916. évi május 28-án elkövetkezett évfordulat alkalmából neki jubileumot rendezők óhajára leírta Kutas Bálint törökszentmiklósi lelkész. Nagy megbatottság szállja meg az ember kedélyét ennek a 12 lapnyi leírásnak elolvasásaután. Nehéz, de áldásos munkát végzett az érdemdús Kutas Bálint nemcsak a hiterősítés, lelki építés terén, hanem az iskolaügy fejlesztése és a közgazdasági szempontból eléggé alig értékelhető szövetkezeti ügyek különböző mezején is. Minden ifjú lelkipásztornak ajánljuk, szerezze meg és olvassa el ezt a beszámolót és aztán azonképen cselekedjék.

A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület 1915. esztendőről szóló Évkönyve, az 1916 február 6-án tartott közgyűlés határozatából 60 lapnyi terjedelemben napvilágot látott. Szilassy Aladárné enöki megnyitóján, Szalay Teréz titkári jelentésén és dr. Szöts Farkasné pénztárnoki jelentésén kívül közérdeklődésre méltó

közlemények az adományokról szóló kimutatások, a diakonissza-intézetéről, mint szintén a főkegyesületekről adott jelentések. Az evangéliomi szellemben működő, keresztyéni és emberbaráti áldásos egyesület minél szélesebb körű támogatását ajánljuk a jószívű adakozók buzgó figyelmébe.

Dr. Kuyper Ábrahám. Írta Sebestyén Jenő református theologiai magántanár. Különlönyomat a Protestáns Szemle 1916. évi 4. füzetéből. 12 lap, ára 30 fillér. Az ismert nevű hollandus theologus, politikus és volt miniszterelnök magyarországi látogatása alkalmából írott eme tanulmány a Protestáns Szemle-ben levő szövegtől néhány apró változtatás tekintetében eltér, máskülönben lényegileg azzal azonos. Kiadta a szerző.

Keresztyén Lelkipásztor június száma ifjú, munkás, lelkes írók tollából kelt költeményekkel kedveskedik olvasóinak. A kedvelt belmissziói havi folyóirat évi előfizetési díja 6 korona.

Különfélék

Pünkösti ének.

1. *Szent Lélek, óh, jövel, jövel,
Lelkünkbe új erőt lövelj!
Villanva szállj, mint égi láng,
A szent lüzel áraszd reánk!
Jövel te is látatlanul,
Amint az ég harmatja hull:
Áthatni bágyadt szívünket,
Éleszeni csüggedt hitünket:
Szent Lélek, óh, jövel, jövel!*
2. *Jövel, jövel pünkösti szél,
Keltös lüzes nyelv, szólj, beszélj!
Midőn a bűn tör ellenünk,
Erőd legyen mi fegyverünk:
Buzdítsd a jót ég bajnoka,
Hogy ne legyen félni oka:
Midőn a te szent neveddel
A jó ügyért bátran harcra kel:
Szent Lélek, óh, jövel, jövel!*
3. *Szállj le reánk, te égi fény,
Ha elhagy a földi remény:
Légy biztatónk, légy vigaszunk,
Ha fájba tör ki panaszkodunk:
Mint angyalunk szállj csöndesen,
Bánatunkhoz szólj édesen:
Könnycet törülj, sebet köss be,
Fájó sebet gyógyírral tölts be:
Szent Lélek, óh, jövel, jövel!*
4. *Új életért zendül imánk,
Isten galambja szállj reánk!*

*Hadd hassa át a szíveket
A békesség és szeretet!
Új ég, új föld úgy jő veled,
Ha szívünket megszenteled:
És a népek, mint testvérek,
Egymást szeretve, benned élnek:
Szent Lélek, óh, jövel, jövel!*

5. *Szent Lélek, óh, jövel, jövel!
Maradj az Úr híveivel!
Örök igazság, új erő,
A mennyeiből siess elő!
A csüggedőt le lelkesítsd,
Győzni a hitet le segítsd!
Reményt le nyújts szíveinknek
És le taníts szeretni minket:
Szent Lélek, óh, jövel, jövel!*

Ez az új *Próbaénekeskönyvből* a 67. számú dicséret. Dallama: Jövel Szentlélek Úr Isten.

Olvasóinknak boldog és idvességes pünkössti ünnepeket kívánunk!

Dicsőségesen uralkodó Első Ferencz József apostoli királyunk e folyó hó 8-án a magyar szent korona országainak királyává való megkoronázatlása ötvenedik évébe lépett. Imádkozunk érte szüntelen: viruljon élete nemzedékek boldogítására, országai, népei gyarapodjanak és nagy neve tündököljék mindenha, mint a nap s ragyogjon, mint a csillagtábor a mennyboltozaton. Üdv és áldás életére!

A tiszántúli református egyházkerület közgyűlése folyó hó 14-én s folytatólagosan a következő napokon lesz. Az Elnökség aláírásával kibocsátott nagygondosságú tárgysorozat szerint 261 közgyűlési és 24 bírósági ügy vár elintézésre. Kiemelkedő mozzanat lesz a bihari és hevesnagykunsági egyházmegye újonnan választott gondnokainak üdvözlése, a nagytemplomban tartandó lelkésszentelés, melyről külön program szerint történt intézkedés; továbbá nagyfentosságúak lesznek az Elnökség előterjesztései, jelentései, az iskolai ügyek, a bizottsági jelentések, az egyházmegyék felterjesztései és az ezek kapcsán keletkező határozatok.

A debreczeni magyar királyi tudományegyetem jövő 1916—17. tanévi rektorául folyó hó 5-én egyező akarattal dr. **Láng Nándor** egyetemi ny. r. tanár, a magyar tudományos akadémia tagja választott meg, aki úgy alapos, széleskörű, országszerte ismert és méltányolt tudományosságával, mint példás jellemével, nyíltságával és kiváló ügybuzgóságával méltán kiérdemelte az egyetem osztatlan bizodalma és tiszteletét. A hittudományi kar dékánja lesz dr. **Ferenczy Gyula**, a Debreczeni Protestáns Lap több mint egy évtizeden át volt buzgó szerkesztője,

kinék az egyházi, társadalmi és tanári működése terén szerzett érdemei általánosan ismeretesek és akinek eszményekért hevülő lánglelkedése példaképpen világolhat az ifjú nemzedék előtt. A jog- és államtudományi kar dékánja dr. **Mártonffy Marcel** előkelő, nagytudományú, nemes gondolkodású, izmos tehetségű, tudós férfiú, aki még az életkor delelőjén jóval innen van és így már is számot tevő érdemeit még sokszorosan gyarapítani fogja. A bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi kar dékánja dr. **Pap Károly**, lapunknak is érdemdús munkatársa, finom ízlésű, világlátott és a magyar nemzet irodalmában, kulturtörténetében és múltjában kiválóan jártas, ernyedetlenül munkálkodó tudós. Ugyanezen karon választás folytán prodékán lesz dr. **R. Kiss István**, az izzó faj- és hazaszeretet székelymagyar típusa, nemzeti és hazai történelmünk kitűnő és termékeny bűvára, kit egyszersmind a Debreczeni Protestáns Lap jeles munkatársaként is tisztelhetünk. Ez egyetemi választásokat kísérvé Isten áldása és a köz méltó elismerése.

Kutas Bálint törökszentmiklósi lelkipásztor működésének negyedszázados jubileumát méltóképen tartották meg e hó 1-én. Az ünnepség délelőtt 9 órakor kezdődött a templomban, ahol küldöttségileg részt vett a községi előljáróság, a hitelszövetkezet és fogyasztási szövetkezet igazgatósága és megjelent a református gyülekezet teljes számban. A jubiláns lelkész alkalmi beszédet tartott* 25 évi munkálkodásáról, azután pedig Elekes Lajos református egyházi főgondnok üdvözölte az egyház nevében és tudatta vele, hogy neve megörökítésére a törökszentmiklósi református gyülekezet adakozásából 1000 koronás alapítványt tett. Ezután a fogyasztási szövetkezet nevében Tóth Károly gondnok 1000 koronás hadiköltesön-kötvényt adott át ajándéknak. Ezt követőleg Bacsa Bálintné szép szavak kíséretében nyújtotta át a Református Szeretetegylet tagjai által adakozásból vásárolt gyönyörű, selyem papi palástot és süveget, majd a Hitelszövetkezet igazgatósága nevében Gál János római katolikus földbirtokos a katolikusok részéről is kifejezven ragaszkodásukat, átnyújtotta a Hitelszövetkezet által adományozott arany órát láncsal együtt. Kutas Bálint megköszönte az átadók és adakozók szép ajándékait, hazafias érzületüknek kifejezést adott s felhívta a közönséget a Hymusz eléneklésére, végül áldást kérve a gyülekezettel együtt, az ünnepség befejeződött és a közönség meghatottan távozott. Ad multos annos!

Révész Imre, a kolozsvári református theologiai fakultás kitűnő, munkás, érdemdús tanára, a kolozsvári tudományegyetemen bölcsészeti doctorrá avatott. Ez a méltán megérdemelt tudományos promotio bizonyára nem csupán az ifjú doctor öröklött

és szerzett szellemi kiválóságának s eddigi értékes irodalmi működésének elismerése, hanem egyúttal a jövőben kifejtendő történelmi búvárkodásának és tudományos termelésének is előzálaga. Benső örömmel, tiszta szívből üdvözljük s pályafutásához minden jót kívánunk.

A nagyvárad református tanítónöképző-intézet I-ső osztályába az 1916—17. iskolai évre 35 rendes tanuló vétetik fel. Folyamodhatnak oly éptestű és ép érzékszervvel bíró, egészséges tanulók, akik a tanítónői pályára alkalmasak s kik a folyamodás évének június havában 14. életévüket már betöltötték s ugyancsak ezen hónapban 18 évesnél nem idősebbek és akik hitelesen igazolják, hogy a megkívánt előképzettségük meg van. Az intézet igazgatótanácsához címzett és 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényeket legkésőbb június 30-ig kell az intézet igazgatóságához beküldeni. A magántanulók a tiszántúli református egyházkerület püspökéhez intézett és 1 koronás bélyeggel ellátott felvételi kérvényeiket legkésőbb aug. 31-ig tartoznak benyújtani az intézet igazgatóságához. Az intézet internátusában 700, 800 és 900 koronás helyek jönnek üresedésbe. A folyamodók tartoznak folyamodványaikon világosan megjelölni azt, hogy bentlakást kérnek-e, vagy nem s minden kérvényhez csatolni kell 45 fillérenyi bélyeget. Bővebb felvilágosítást bárkinek szívesen ad Nagyvárad, 1916 május hó 30. Nagy Vilmos s. k., igazgató.

Az ötödik orgonahangverseny. Az 1916. évi június hó 15-én d. u. 6 órakor a debreczeni Kossuthutcai református templomban a Hadsegélyző Hivatal és Vörös-Kereszt javára tartandó orgonahangverseny műsora a következő: 1. Kreutzer: „Az Úrnak napja ez!” Varga József tanár vezetésével előadja: A debreczeni református templomi vegyeskar. 2. Cr. Rinck: Orgonaverseny. Előadja: Hammerstaedt János. 3. a) J. S. Bach: Protestans-ének; b) Giordani: Ah Szent Atyánk! Énekli: Palay Matild, a m. kir. operaház tagja. 4. a) J. S. Bach: Siciliano (átdolgozta s hozzá kísérő orgona-szólómat írt Weszprémy Andor); b) Beethoven: Andante (a D-dúr hegedűversenyből). Előadja: Weszprémy Andor. 5. a) J. Callaerts: Ima; b) Alex. Guilmant: Pastorale és Adoration. Orgonán előadja: Hammerstaedt János. 6. a) Haydn: Ária a „Teremtés” c. oratóriumából; b) Szabados: Ima. Énekli: Palay Matild. A 7. és 8. számot: Weszprémy Andor hegedűjátéka tölti be. — Jegyek válthatók (Földszintre 1 kor. 50 fill., karzatra 50 fill.) Csáthy Ferenc könyvkereskedésében és Somossy László üzletében. Az egyházkerületi közgyűlés alkalmával Debreczenbe érkező lelkészek és világi uraink figyelmét már előre is legyen szabad felhívunk a magas művelzetet ígérő és nemes célt szolgáló orgonahangversenyre. Jegyek Uray Sándor debreczeni lelkész

és dr. Kun Béla kollégiumi igazgató úrnál is kaphatók.

Vallásos-estélyek Debreczenben. A debreczeni Testvér-Egyesület május hó 28-án fejezte be a debreczeni vallásos-estélyek ötödik sorozatát. Öt év óta tartjuk állandó, sőt egyre fokozódó érdeklődés mellett ezeket az áhítatos, kedves összejöveteleket, rendszerint a téli félévben, de legalább is 7 hónapon át. Ez a most befejezett sorozat is 1915. évi november hó 7-én kezdődött s tartott ez év május hava utolsó vasárnapjáig. Ez évadban összesen 27 vallásos-estélyünk volt. Ebből 18-at a kollégiumi oratóriumban, utóbb 9-et (1916 március 26-tól kezdve) a Kossuthutcai református templomban tartottunk. Utóbbi helyen a vallásos-estély látogatóinak száma legalább is megháromszorozódott. A vallásos-estélyek állandó programja ez volt: 1. Előének; rendszeren a XC. zsoltár első verse (mióta a háború tart). 2. Közének, 1 vers. 3. Előima. 4. A 74-ik dics. 6. verse. (Prédikáltasd szent igédet.) 5. Bibliamagyarázat. 6. Szóló-ének, orgonakisérettel. 7. Befejező-ének, 1 vers. — Kiegészítette az estélyeket az adakozás; rendszerint a Debreczeni Testvér-Egyesület szegényei számára, vagy esetleg más jótékonycélokra. Az adakozás mérve ez volt: egy-egy estén bejött 25—30 korona; de volt reá eset, hogy 120 korona is egybegyűlt. Az estélyek alattírt rendezőjének szíves segítséggel voltak a következők: Előimát mondottak: dr. Baltazár Dezső püspök, Könyves Tóth Kálmán, Zih Sándor lelkész, Nagy Sámuel, Farkas János, Pinkóczy Gusztáv, Ferenczy Károly segédlelkészek. Bibliát magyaráztak: Szele György, Makay Lajos, Uray Sándor lelkészek, dr. Tankó Béla, dr. Veress István, dr. Lencz Géza, Szele Miklós, Erdős Károly, dr. Varga Zsigmond, Boér Károly tanárok, Falusi Sándor, Fóris Endre, Kolozsváry Kiss László és Molnár Ferenc segédlelkészek. Mint vendégek vettek részt bibliamagyarázattal: Vass Antal tábóri lelkész, dr. Tóth Lajos sülelmedi lelkész, Csighy Andor tábóri lelkész, Csiky István nagyenyedi fegyházi lelkész, Kájel István felsőiregi lelkész és ifj. Victor János budapesti vallástanár. Szóló-énekekkel s zenei számokkal szerepeltek: Bakaisz Margit, Tóth Rózsika, Spangl Margit, Nagy Anna, Racsek Franciska, Fejlesztés Juliska, Krausz Ilona; Kaesko János, Nagy András, Vargha József, Csujá Zoltán, Papp Andor, Fóris Endre s végül a Debreczeni Református Templomi Vegyeskar. A vallásos-estélyeken a kántori teendőket, valamint a szóló-énekszámok betanítását és kíséretét Szele Miklós vallástanár volt szíves ellátni. Óhajtottuk ezt a díszes névsort közölni, hogy így együtt fejezzük ki mindnyájuk számára köszönetünket s elismerésünket. A vallásos-estélyek lelki hatásairól itt csak külső jeleket említhetünk. Így közönségünk állandó össze-

tartását, áhítatos figyelmét és áldozatkészségét. A gyakorlati eredményeket tudja s számontartja az Úr, kinek dicsőségére szolgáltak a mi összefüveteleink. Uray Sándor, debreczeni református lelkész.

A Debreczeni Evangéliomi Keresztyén Diákegyesület folyó hó 3-án délután 6 órakor e tanévben végzett munkájának befejezéséül záró-ünnepélyt rendezett. Ez volt az első alkalom, amikor ez a csendben és áldásosan munkálkodó egyesület kilépett a nyilvánosság elé. Az első lépés igen jól sikerült; precíz és tartalmas számok, nagyszámú, megértő és előkelő hallgatóság. A XC. zsoltár eléneklése után Ferenczy Károly elnök megnyitó beszédében ismertette az egyesület célját és jellemezte munkásságát. Ügyes volt Spangl Margit énekszám (Beethoven: Busslied), amelyet Szele Miklós felsőbb leányiskolai tanár kísért harmóniumon. Tartalmas volt ifj. Victor János előadása „Nemzetünk jövőjének nagyságának záloga”-ról. Előadó szerint eddig múltunkra büszke nemzeti tudalmunk kezdi reményeit a jövőre irányítani. A megvalósulandó nagy jövő pedig a főiskolák ifjúságától függ. Ama boldogabb jövő megépítésére viszont olyan ifjúság lesz képes, amelynek van hite az eszményeikben, van személyes felelősségérzete az eszmények megvalósítására s fel van ruházva az eszmények megvalósításához megkívántató megfelelő lelki erővel és rendelkezik elegendő erőforrással. Ilyen elvi megállapítások után találóan mutatott rá arra, hogy a keresztyén diákegyesület a Jézus iskolájában találja fel eszményeit, amelyeknek megvalósítására életét teszi fel, tudván azt, hogy az isteni örök erő kútfejével élő összeköttetésben van. A diákegyesület céljainak elősegítésére kérte a jelenlevők anyagi támogatását, főképen azonban megértő rokonszenvét és szeretetét. A meggyőződés teljes tudatával tartott s épen ezért mély hatást kiváltó előadást nagy tetszésnyilvánítással honorálta a hallgatóság. Ezután Pröhle Vilma bölcsészethallgató szavalt szépen és sikerülten Dutka Ákos, Krisztus álma című költeményét. Majd Kiss Ferenc egyetemi tanár, az egyesület díszelnöke tartott biblíamagyarázatot Márk 1, 21—28. alapján, mintaszerűen magyarázván ezt a bibliai szakaszt versenként, régiségtani, szótani s egyéb tudnivalók szempontjából; azután összehasonlítással világosságot vetett mai társadalmunk hibáira, azok gyógyítása módjára; végül az ifjúsághoz intézett lelkes, buzdító és megszívlelésre méltó szavakat. A biblíamagyarázat után Kaeskö János, Balázs Győző és Szaploneczay Bertalan adtak elő nagy tetszést arató ének-triót. Az estély a Hymnusz eléneklésevel ért véget.

Lelkészeiktatások a Délvidéken. Lélekemelő ünnepségek keretében iktatta be Futó Zoltán békésbányai esperes Tóth Jánost a nagyszeredi és Stre-

leczy Sándort a klopódiai gyülekezet lelkészeiül. Nagyszered Temes megyének egyik virágzó községe, a magyar-délkeleti vasútvonal mentén, Versecztől az első állomás, idegen nemzetiségű és idegen ajkú lakossággal. Az ott élő reformátusok szintén idegen ajkúak: csehek, akik az idők folyamán, — ha nyelvben még nem egészen is, de — szívben-lélekben magyarokká lettek. Csehországból hazánkba bevándorolt őseik nyelvét napjainkig megtartották, azonban a fiatalabb nemzedék a német nyelven kívül nyelvünket is megtanulta, amiben nagy segítségökre volt az állami iskola. A nagyszeredi híveknek már évek óta nem volt lelkészüik. Cseh nyelvet értő papot hazánkban nem találtak, így kis templomukban magukra hagyatva ájtatoskodtak. Így éltek mindedig. De mindinkább kezdték belátni, hogy lelkipásztori vezetés nélkül oldott kéve módjára széthullanak és ki vannak téve a más nemzetiségekbe való beolvadás veszélyének. Elhatározták tehát, hogy szívben-lélekben már úgymagyarak lévén, gyülekezetükbe magyar református lelkipásztort választanak. És választottak is Tóth János személyében, akinek ünnepélyes beiktatása május hó 28-án ment végbe. Futó Zoltán esperes reggel — a lelkész vezetése alatt Nagyszeredről elébe ment küldöttséggel — kocsin ment ki Verseczről. A község határánál lovas bandérium fogadta az érkezőket, a templom előtt pedig élővirágokkal díszített diadalkapu volt felállítva, „Isten hozott” felírással. Az ünnepélyes alkalomra egybegyűlt híveket a kis templom nem volt képes befogadni. Az istentiszteleten a beiktató esperes meglehangú beszéde után az új pásztor prédikált tartalmasan és közvetlenül. Az istentisztelet után presbiteri gyűlés, majd közebed volt, ahol úgy a beiktatott lelkészre, mint az ő gyülekezetére, nemkülönben az esperesre is sok jó kívánság hangzott el. A felekezeti türelmesség és békés együttműködés szép záloga, hogy a beiktatási ünnepélyen Baktay János temeskutasi róm. katolikus és Gradinariu Emil kisszeredi gör. kel. román lelkészek hitközségük nevében, Stonadinovits Radoszlav nagyszeredi szerb-tanító pedig az ottani szerb egyházközség nevében üdvözölték az új lelkipásztort, Jovánovits János nagyszeredi jegyző pedig a politikai község nevében. A verseczi református gyülekezet, melynek Tóth János ezidőszerint beszolgáló lelkésze, Mayer Béla gondnokkal és Kotsis Pál, meg Szabó Géza presbíterekkel képviseltette magát, nemcsak az egyházközség üdvözlését tolmácsolva, hanem a gyengélkedése miatt távolmaradt Perjessy Lajos főgondnokét is. — Délután Futó Zoltán esperes Klopódiára ment, ahol az oda megválasztott derék és buzgó, ifjú lelkipásztort, Streleczy Sándort, hasonló ünnepségek között iktatta be hivatalába. Az új pásztorok működéséhez mi is kegyelmet és áldást kívánunk.

A debreczeni református felsőbb leányiskola f. évi április hó 9. és 10. napjain tartott iskolai ünnepélyeinek tiszta jövedelméből 400 koronát ajánlott föl Debreczenfalva javára. Az egyidejűleg megküldött összeget a polgármester meleg köszönettel nyugtázta.

A bajtársi kegyelet megható nyilvánulásáról értesít bennünket N. Gy. hármas honvéd-hadapród, leírván, hogy Hauzer ezredparancsnok fennkölt gondolkodásáról tanúskodó intézkedése szerint, folyó évi május hó 30-án, a Vallona-völgyi szép temetőben nyugvó hőseink emlékét hazafias és tábori ünnepséggel tisztelték meg. Az ünnepségen részt vett az egész tisztikar, a közelben levő századok teljes számmal, a távolabb levők küldöttségileg. Az alkalmi szónoklatot Szabó Endre debreczeni theologus, hadiönkéntes-zászlós tartotta, megható imádságban és méltó emlékbeszédben adván kifejezést a jelenlevők érzelmeinek, gondolatainak és kegyeletének. A harcban edzett csatárok soraiban nem egy szem homályosodott el a meghatottság könnyeitől. Az ünnepi beszéd után az ezred rajongásig tisztelt és szeretett parancsnoka, Hauzer ezredes, remek tömörséggel méltatta az elesett bajtársak hazaszeretét, királyhűségét és hősiességét, azután pedig az ezred a hantok alatt pihenő hősöknek katonai tisztelgéssel hődolt. A lélekemelő emlékünnepe a Hymnusz magasba szálló akkordjaival ért véget.

Új református egyház. Május hó 7-én Dombóváron új református egyház alakult, Szigethy Károly lápafői lelkész elnöke alatt.

A Német Evangélikus Egyháztanács felhívta a vezetése alatt álló gyülekezeteket, hogy május hó 28-án egyházi beszédben emlékezzenek meg az aratás jelentőségéről és imádságban pedig kérjék Isten gazdag aldását a szántóföldekre. Mi szintén azonképen cselekszünk emlékeztetés nélkül is.

A kiadóhivatal üzenete. Több helyről az előfizetési és a hirdetési díj beküldése alkalmával az a megkeresés jött a kiadóhivatalhoz, hogy a befizetésekről küldjön nyugtat. Sajnálattal értesítjük egyszer s mindenkorra olvasóinkat s hirdetőinket, hogy a díjak befizetéséről nem szolgálhatunk nyugtával, nemcsak azért, mert az sok fáradsággal és postaköltséggel járna, hanem azért, mert ez az eljárás egyáltalán sehol sincs gyakorlatban. A postai feladóvevény az egyházi számadások részére számlánkhöz csatolva mindenkor kielégítő okmányt képez.

Tartalom: Jövel szent Lélek. — Baja M., Pünkösztől harangszó. — Egyház: Diakon. A békésbányai református egyházmegye közgyűlése. — Iskola: Konez A., Újabb pár szó a református polgári leányiskoláról. — Közélet: Dombi L. A családkönyvekről. — Irodalmi szemle. — Különfelek. — Melleklet: Hivatalos Értesítő 24. szám.

BÉKÉS LAJOS

Debreczen, Piac-utca 46-ik szám.

Telefon 304. szám.

Kalap, fehérnemű, úri-divat és szabó üzlet.

Készít férfiruhákat, felöltöket a legjobb kivitelben, valamint teljes úri kelen-gyékert mérték után.

TÓTH GYULA
VASNAGYKERESKEDÉSE
DEBRECZEN, PIACZ-U. 20.

Gyermekágyak	Konyhafelszerelések
Gyermekkoscsik	Fényezett fémárúk
Fürdőkádak	Mosó- és facsarógépek
Vasbutorok	Mangorlók
Jégszekrények	„DELFIN“ vízszűrő készülékek

SZERSZÁMOK minden iparághoz

Tornyos és francia, valamint porcellán burkolatu	Építési vasa- lások, vas- gerendák
KONYHÁK (takaréktűzhelyek)	

Lőpor-áruda

FEGYVEREK és VADÁSZATI
felszerelési cikkek **dus raktára.**

TELEFONSZÁM: 29.

HIVATALOS ÉRTESEITŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3470—1916. szám.

Pályázat.

A Nagy József-féle 1000 (egyezer) koronás alapítványra, midőn az alapító-oklevél a) pontja értelmében pályázatot hirdetek, szükségét látom annak, hogy a pályázni óhajtok tájékoztatása végett idézzem az alapító-oklevél vonatkozó pontját: „... oly ifjak segélyeztessenek, akik a debreczeni főiskolában bevégezvén a felsőbb tudományokat, a lelkész- vagy tanári pályára külföldi egyetemeken s akadémiákban is igyekeznek magukat tovább képezni... Kellékek: hogy a pályázó magyar és református legyen s a felsőbb tudományokat a debreczeni főiskolában végezte; kitűnő észtehetség és jellem, életpálya lelkészi vagy tanári hivatal legyen. Latin, görög, német, francia nyelveket értse”.

Pályázati kérvényhez csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Pályavégeztséget igazoló okmány.
3. Kitűzött életpályára vonatkozó nyilatkozat.
4. Nyelvismeret bizonyítása.

Felszerelt kérvények folyó évi augusztus hó 1-ig hivatalomhoz küldendők be.

Kelt Debreczen, 1916 június hó 3-án.

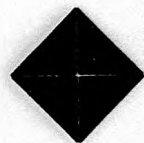
Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZEN, Piac-utca 16. sz.

Alaptőke 2.400,000 korona; tartalékok 1.650,000 korona; betétállomány 13.000,000 korona. ++++++

Érdekközösségben:
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, Csekkszámok, Váltóleszámitolás, Törlesztéses és jelzálog kölcsönök, Értékpapírok vétele és eladása, Tőzsdei megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. — **Saját árúraktár.**

∴ Idegen pénznemek vétele és eladása. ∴

Safe deposit (magán letétpénztár)

Külföldi átutalások hadifoglyok részére.

Szén-osztály.

Affiliált intézet: Kabai Takarékpénztár r.-t. Nádudvari Takarékpénztár r.-t. és Hajdúnánási Gazdasági Bank részvény-társaság.

≡ **Fiókintézet: VÁMOSPÉRCSEN.** ≡

EGY TÁBORI LELKÉSZ HARCTÉRI NAPLÓJA.

Írta: PAPP GÉZA, tábori ref. lelkész.

E gondolatokban és írói szépségekben gazdag napló-jegyzetek egyaránt érdeklik a harcoló és beteg katonákat, a lelkészeket, a tanuló ifjúságot, általában a nagyközön-séget. Méltó feltűnést keltettek azok előkelő fővárosi napi-lapokban. — A derék szerző hosszú időn át teljesített tábori lelkész szolgálatával, lelkesítő beszédével tiszte-letet szerzett mindenfelé, úgyannyira, hogy **Jenő kir. herceg főparancsnok saját címerével és monogramma-jával** ellátott gyűrűvel ajándékozta meg és **megengedte**, hogy ezt a háborús könyvét **neki ajánlhassa**. — A könyv tartalma: Buzdító beszéd a katonákhoz ütközet előtt. Buzdító beszéd a honvédekhez az Isonzó mellett. Adventi imádság. Levél a harctérről. Fekete farsang. Március idusán. Őszi imádság. Harctéri jegyzetek. Tábori isten-tisztelet a doberdói fensíkon. Honvédtemetés az Isonzó partján. Jéhu uralma. A honvéd-kötelességtudás.

A 160 oldalra terjedő 16¹/₂ × 10¹/₂ cm. nagyságú, zsebbe tehető könyveeskének bolti ára **elegáns vászon-kötésben 1 kor. 80 fill., 10 drb vételnél 1 kor. 50 fill., 25 drb vételnél 1 kor. 40 fill., 50 drb vételnél 1 kor. 30 fill., 100 drb vételnél 1 kor. 20 fillér.**

Kapható:

HEGEDÜS és SÁNDOR
protestáns irod. könyvkiadóhivatalában. **DEBRECZEN.**

Lelkész és vallástanár, tanár és tanító urak rendeljék meg és terjesszék a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, esaládi és ifjúsági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

Megyericsy Béla.

Előfizetési díja egy évre **4 kor.** Az **Ébresztőnek** minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúhoz el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mutatvány-számot ingyen küld a kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 28.

GEBAUER KÁROLY és TSA.

ELSŐ DEBRECENI TEMETKEZÉSI INTÉZET.
(KOSSUTH-UTCA 2-IK SZÁM.)

Debreczen szabad királyi város legrégebb temetkezési vállalata. Alapított 1868. évben

Elvállal temetések rendezését Debreczenben, valamint az ország bármely részében, a legmagasabb kivánalmaknak megfelelő kivitelben.

Kegyeletteljes pontossággal végez exhumálást, hulla szállítást minden országból vagy a harctér bármely részéből, előre megállapított legszolidabb árak mellett.

Állandó gyári raktár:

Minden kivitelű érc, fa, selyem, bársony, bronzirozott és fényezett koporsókból, dús választék művirág és érc koszorúkból.

Sürgőnycim: Gebauer temetkezési intézet Debreczen.

Telefon: nappal 103-ik szám, éjjel 60 szám.

Temetések megrendelése éjjel is elfogadjatik.

A „HANGYA”

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya” kötelékében az 1915. év végén 1300 fogyasztási szövetkezet működött, amelyek összforgalma 60.000,000 korona volt.

Földművelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el. □□

Pontos és legjobb

Órák

5 évi jótállás mellett!

Egyházi szentedények,

úrvacsorai kelyhek, osztó-tányérok és borkancsók,
keresztelő-kannák és medencék, ékszerek, evő-

Arjegyzék
2000 rajza
ingyen és
bermenivel!
Pontos ki-
szolgálat!
Jutányos
árak!

készletek valódi 13 próbás
ezüstből és I. rendű alpaccap-
zústból, jubileumi dísz tárgyak
részletfizetésre is!

Javításokra és vidéki megrende-
ésekre különös gondot fordítok

**Polgár
Káimán**

műorás és ékszerész, a ref. egyházak szállítója
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 5., I. emelet.

Foncière, Pesti biztosító-intézet

Alapított 1864-ben.

Központi székhely: Budapest, V., Sas-utca 10. sz

Készpénzben befizetett részvénytőke 4.000,000 korona
A nyereség és díjtartalékok az évi díjbe-
vételekkel együtt mintegy 70.075,300 koronára,
az intézet összes biztosítéka tehát mintegy 74.075,300 koronára
rúgnak.

50 évi fennállása óta kártérítések fejében fizetett az intézet:
az elemi kárbiztosítási ágazatokban 278.818,768 kor.
az életbiztosítási ágazatban 43.972,292 kor.
a baleset és szavatossági biztosítási ágaza-
tokban 5.487,624 kor.

összesen 328.278,684 koronát.

Az intézet működési tere kiterjed a következő biztosítási ágazatokra:

1. Élet-, járadék-, kiházasítási-, katonai szolgálat-esetére való biztosítás.
2. Tűz-, villámesapás- és robbanás által okozott károk elleni biztosítás.
3. Betöréses lopás elleni biztosítás.
4. A törvényes szavatosság következtében beálló kötelezettségek elleni biztosítás.
5. Tükörrüvegekben eshető töréskárok elleni biztosítás.
6. Az emberi testet érhető balesetek elleni biztosítás, (utazási, élelvesztési, vasúti balesetbiztosítás).
7. Szállítványozási (tengeri-, szárazföldi- és folyamszállítványozási) károk elleni biztosítás.
8. Jégverés okozta károk elleni biztosítás.

Olcsó díjak! Tisztan magyar intézet! Előnyös feltételek

Debreczen sz. kir. város Világítási Vállalata

Elvállalja légszesz- és villamos-berendezések elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési és főzési célokra. A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petróleumnál. Gázzal sütni és főzni sokkal jobb és felannyiba kerül, mint fával.

Gázfűtésű kandallók és fürdőkályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak.

A villamos motor legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon.

Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pirszén (koks), porosz kőszén.

Fekete kőszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére.

Első minőségű ammoniak sulphat (legbecsebb nitrogén-légeny) tartalmú **mütrágya.**

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben

Ferencz József-(Piac-)utca 81. sz. alatt.

Mindenmü felvilágosítással szívesen szolgál: az Igazgatóság.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

Gyári és igazgatósági telefon 74. Városi üzlet telefon 90.